

Comentarii asupra unui exercițiu

Dan PLĂEȘU¹

Exercițiu. Fie numerele naturale nenule a, b . Să se demonstreze echivalența:

$$19 \mid (5a + 4b) \Leftrightarrow 19 \mid (9a + 11b).$$

Soluție (tip "culegere"). 1) $19 \mid (5a + 4b) \Rightarrow 19 \mid 11(5a + 4b) \Rightarrow$
 $19 \mid (55a + 44b) \Rightarrow 19 \mid [19a + 4(9a + 11b)] \Rightarrow 19 \mid 4(9a + 11b) \stackrel{(19,4)=1}{\Rightarrow} 19 \mid (9a + 11b).$
2) $19 \mid (9a + 11b) \Rightarrow 19 \mid 5(9a + 11b) \Rightarrow 19 \mid (45a + 55b) \Rightarrow$
 $19 \mid [19b + 9(5a + 4b)] \Rightarrow 19 \mid 9(5a + 4b) \stackrel{(19,9)=1}{\Rightarrow} 19 \mid (5a + 4b).$

Comentariu metodic

Se poate pune, firesc, întrebarea: *prin care raționament s-a ajuns la concluzia că expresia $5a + 4b$ trebuie înmulțită cu 11, iar $9a + 11b$ cu 5?* Prezentăm în cele ce urmează un punct de vedere în această privință.

Determinăm numerele naturale $n, x, y, z \neq 0$ astfel încât să avem:

$$n(5a + 4b) = 19(xa + yb) + z(9a + 11b).$$

Comparând coeficienții lui a și b obținem:

$$\begin{cases} 19x + 9z = 5n \\ 19y + 11z = 4n \end{cases}.$$

Înmulțind prima relație cu 4 și a doua cu 5 și scăzând membru cu membru, obținem $76x - 95y = 19z$, de unde, prin împărțirea la 19, rezultă:

$$4x - 5y = z.$$

Dăm lui x și y acele valori pentru care expresia $x + y + z$ este minimă și $z \neq 0$. (Minimalitatea expresiei precedente nu este necesară ci recomandată pentru simplificarea calculelor!). Astfel, considerând $x = 1, y = 0$ obținem $z = 4$. Rezultă $n = 11$ și, deci, egalitatea:

$$11(5a + 4b) = 19a + 4(9a + 11b).$$

În mod analog, pentru demonstrarea implicației reciproce, determinăm numerele naturale $n, x, y, z \neq 0$ astfel încât să avem:

$$n(9a + 11b) = 19(xa + yb) + z(5a + 4b).$$

Efectuând calculele, se obține $z = -11x + 9y$. Rezultă, luând $x = 0, y = 1$, că $z = 9$ și $n = 5$. Deci, avem:

$$5(9a + 11b) = 19b + 9(5a + 4b).$$

Observație. Raționamentele sunt valabile și pentru numere întregi!

În încheiere, propunem cititorilor demonstrarea următoarelor echivalențe:

- 1) $11 \mid (2a + 5b) \Leftrightarrow 11 \mid (3a + 2b),$
- 2) $23 \mid (2a + 3b) \Leftrightarrow 23 \mid (9a + 2b),$
- 3) $19 \mid (11a + 2b) \Leftrightarrow 19 \mid (18a + 5b).$

---

¹ Profesor, Școala Normală "Vasile Lupu", Iași